

САРАҢ СЕРІ

Үш сахналы драма

БІРІНШІ САХНА

Монша ішінде

АЛЬБЕР мен ИВАН

Альбер.

Қайтсем де бәйгілі жерге баруым керек.
Иван, көрсет маған дулығаны.

(Иван дулығаны қолына береді.)

Тесік, жыртық кой, мұны киіп болмайды.
Маған жаңасын табасың.
Неткен соққы! Соғылған граф Делорж!

Иван.

Атқан қалпақтай ұшырдыңыз,
Сіз де оған есе жіберген жоксыз.
Бір күн, бір түн сілейіп жатты —
Әлі де жазылды мекен.

Альбер.

Алайда ол да зиян шеккен жок;
Көкірекшесі сау қалды.
Көкірек өзінікі: шет тиынға тұрмайды —
Көкірекшесі жыртылса, жаңаны қайтып алмас ед.
Дулығасын сол жерде
Неге алып кетпедім!
Герцогтен, әйелдерден ұялдым,
Әйтпесе алып-ақ кетер ем.
Мұндар граф! Басымды жарғаны
Көп артық ел маған киім керек.
Сонғы күні серілердің кигені
Жарқылдаған асыл атылас не барқыт;
Бары жайнап, құлпырысып отырды.
Бай герцогтың дастарқаны басында
Жалғыз ғана сауыт киген мен болдым.
Сасқанымнан бұл бәйгеге
Қапыда келдім деп айттым.
Бү күнде мен немді айтам?
Ой, кедейлік, жокшылық!
Қор қылдың ғой көңілді

Делорж келдек найзасын
Дулығама бір соғып,
Күйкытып өте шыққанда,
Жалаңбас қалдым тоқырайып.
Астымдағы әмірді
Қос өкпеге текпілеп,
Қасымдағы графты
Бейне айтшы баладай,
Жиырма қадам тастадым.
Әйел біткен таңырқап
Қозғалысты орнынан.
Күлетін де ханым да
Бетін басып, ұялып.
Сасқанынан шыр етті.
Соғысымды жыраулар
Мадактасып, жыр етті.
Жат ерлік, жат күшімнің
Себебі қандай екенін
Онда еш адам білмеді!
Дулығамды жыртқан соң,
Долданып кеттім булығып,
Сонда не қылған не десін? —
Сарандықтың кесірі.
Сараң әкем бір тұрғам,
Мінезі жүкпай қояр ма...
Әмір сорлы не жайда?

И в а н.

Ақсауын әлі қойған жоқ.
Мінуіңізге жарамас.

А л ь б е р.

Амал жоқ. Торыны алам да
Өзіне де арзан сұрап тұр.

И в а н.

Арзанның арзаны-ау,
Ақшамыз жоқ қой алуға.

А л ь б е р.

Саламон кесір не айтады?

И в а н.

Нәрсе ұстатып қоймасаң,
Бұдан былай қарызға

Акшам жок деп айтады.

А л ь б е р.

Нәрсе! Мен кайдан алам
Нәрсені? Ой, ебіліс.

И в а н.

Мен оны да айттым.

А л ь б е р.

Ол не дейді?

И в а н.

Кипактайды, күшенеді.

А л ь б е р.

Менің әкем өзіндей бай екенін
Айтпадың ба ол жидке?
Бүгін болмаса ертен
Менікі ғой ол байлық.

И в а н.

Мен оны да айттым.

А л ь б е р.

Не дейді?

И в а н.

Сипактайды да, күшенеді.

А л ь б е р.

Мынау қайғы болды ғой!

И в а н.

Ол өзі мұнда келмекші ед.

А л ь б е р.

А құдай, өзің бересің!
Алмай оны босатпай!

(Есік қағады.)

Кім онда?

(Жид кіреді.)

Ж и д.

Кішіпейіл құлыңыз.

А л ь б е р.

А, дұрыс екен ғой!

Ант ұрған Жид, аяулы, Саламон

Бертаман келші: есітуім менін

Сен маған қарыз беруге

Сенбейтінің рас па?

Ж и д.

Әй, аяулы батыр әкей!

Құдай біледі, қуана-қуана...

Бірақ беруге болмайды.

Ақшаны қайдан алайын?

Бар ынтаммен серілерге жәрдем қып,

Құрыдым әбден тиғыл боп.

Қарызын ешкім төлемейді.

Сізден де сұрамақшы едім,

Біразын тауып берсеніз...

А л ь б е р.

Ой, каракшы!

Ақшам болса, сенімен

Әуреленіп жүрер ме ем?

Қасарма, қалқам Саламон,

Ділдан болса, хабар бер

Әзір тінтпей тұрғанда,

Сал, кәнекей, бір жүзін.

Ж и д.

Жүз!

Жүз ділда маған біткен-ау?

А л ь б е р.

Бер кара:

Достарыңа болыспау

.Ұят емес пе өзіне?

Ж и д.

Жанымды берейін оллаһи...

А л ь б е р.

Қой, карағым, қоя тұр,

Нәрсе ұстату керек пе?

Масқара ғой мынауың!
Немді саған берейін?
Шошқа терісін берем бе?
Нәрсем болса бергендей
Әлдеқашан сатпас пем.
Серінің сөзін қомсынып,
Сен, ит, сенбей тұрмысың?

Ж и д.

Сізге неге сенбейін?
Өзіңіз тірі тұрғанда,
Сөзіңіздің кәдірін
Неге онша білмейін.
Лебізіңіз бір ауыз
Бейне бір сиқыр емес пе?
Бай біткеннің сандығын
Ашатұғын кілті ғой.
Мендей сорлы Жебірейге
Сөзіңізді берсеңіз,
Үлкен дәулет емес пе?
Бірақ (тәңір сақтасын)
Өліп-мөліп кетсеңіз,
Сіздің алтын сөзіңіз
Суға кеткен сандықтың
Кілтімен тең нәрсе ғой.

А л ь б е р.

Әкем менен соң өлгені ме?

Ж и д.

Кім біледі? Өмір қолда ма —
Кеше гүл-гүл жайнаған
Жас ұлан бүгін өліпті,
Төрт шал бүгін бүкшендел,
Иыққа салып көтеріп,
Молаға алып барады.
Баронның әзір дені сау,
Құдай берсе бір он жыл,
Жиырма не жиырма бес,
Отыз жылдар, күнелтер.

А л ь б е р.

Жатасың, жебірей!
Отыз жылда мен елуге келемін,
Онда маған ақша деген не керек?

Ж и д.

Акша?

Акша кай кез, кай жаста бұл бек керек.

Бірақ, жас адам ол акшаны

Жылпос жолдастай көреді,

Аямайды, неге болса,

Соган оны жұмсайды.

Қартайған адам ол акшаны

Сенімді достай көреді.

Бейне бір көздің карашығындай сактайды.

А л ь б е р.

Ой, менің әкем акшаны

Жолдасындай, не досындай көрмейді

Бағынатын кожасындай көреді,

Табынады, акшаға қызмет қылады.

Қалай қызмет етеді десең акшаға?

Алжирдағы арабтардың құлындай,

Арсылдаған шынжырдағы төбеттей,

Көрдей суық үйшігінде күнелтіп,

Құр су ішіп, қикым нанды қорек қып,

Ұзақ түнде ұйқы көркей, дамыл жоқ

Жүгіреді — үреді де жүреді.

Сандық-сандық алтыны бар қалаулы

Ол алтынға өлседағы тимейді,

Үндеме Жид! Алтын шіріп

Жата бермес, біздің қолға бір тиер.

Ж и д.

Барон өлсе, садақаға көз жасынан

Алтын көбірек төгілер.

Тәңірім тек мұраны саған тез берсін.

А л ь б е р.

Аузыңа май!

Ж и д.

Былай етсе қайтер ед...

А л ь б е р.

Немене?

Ж и д.

Жай әшейін, мен ойлап ем,

Сондай дауа бар ғой деп...

А л ь б е р.

Қандай дауа?

Ж и д.

Әшейін —

Менің бір таныс шалым бар ед,
Әптекші кеден жебірей...

А л ь б е р.

Сен сияқты өсімкор ма?

Тазалау ма, әйтпесе?

Ж и д.

Жок, серім, ол басқа кәсіп етеді:
Неше түрлі дәрі-дәрмек жасайды...
Дәрілері сондай ғажап, ішкендерге
Күшті әсер етеді.

А л ь б е р.

Одан маған не пайда?

Ж и д.

Стакан суға үш тамшысы жетеді,
Титтей дәм жок, өңі-дағы елеусіз.
Ішкен жанның өзегі де өртенбейді,
Жүрегі де бей-жай болып, құспайды.
Ауырмастан, сырқамастан өледі.

А л ь б е р.

Сенің шалың умен сауда қылады де.

Ж и д.

Ия, умен де.

А л ь б е р.

Сен немене? Қарыз ақша орнына,
Бір сауыты бір ділдалық екі жүз
Сауыт у ұсынып тұрмысың?
Солай ма?

Ж и д.

Маған қалай күлсеніз де еркіңіз.

Олай емес, мен ойлап ем, сіз әлде...
Қашанғы Барон... өлер шағы болды ғой.

А л ь б е р.

Не дейсін! Әкене у бер деп!
Маған қалай аузың барып...
Иван! Ұста мынаны. Маған

Қалай батылын барды, жаны жоқ
Жид, жылан, ит, шошқа,
Аш көзінді дереу, асып
Өлтірейін бе?
Ж и д.

Жаздым, жаңылдым!
Кешіріңіз, қалжың еді.

А л ь б е р.

Иван алып кел арқанды.

Ж и д.

Мен... Мен ойнап айтып ем,
Мен сізге ақша әкеліп ем.

А л ь б е р.

(Жид кетеді.)

Шық төбет,
Туған әкемнің сараңдығы
Қандай күйге түсірді!
Әкенді өлтір деп, Жид екеш,
Жид те маған ақыл үйретті-ау!
Стаканмен арақ әкелші!
Қалтырап тұр бар денем... Иван
Әйткенмен маған ақша қат...
Жүгірші әлгі жебірейге
Ділдаларын алып қал.
Қалам, сауыт бер маған...
Сомға қолхат берейін.
Кәпірдің өзін кіргізбе...
Жоқ, тоқта — ол итін
Ділдасы у сасып тұр шығар...
Арақ деп едім ғой.

И в а н.

Бізде бір тамшы да
Арак қалған жоқ.

А л ь б е р.

Маған сәлемдемеге
Испаниядан Рамен жіберген арак қайда?

И в а н.

Қалған жалғыз бөтелкені кеше кешке
Ауыр ұстаған апарып бергем.

А л ь б е р.

Рас-ақ солай екен ғой,
Білдім... Әкел, су берші
Қуарған өмір! Жоқ шештім —
Түзулік іздеп Герцогке барам:
Әкеме айтсын, көндірсін,
Іншікте туған тышқандай қылмай,
Ұлындай қылып ұстасын.

Е Қ І Н Ш І С А Х Н А

Астыңғы үй потвал

Б а р о н.

Әлде бір аяр қарменен,
Әйтпесе, алданған аңқау жарменен
Жолығуға аңсаған,
Албырт жүрек жасқа ұсап,
Жасырын потпалымдағы
Жандос сандықтарыма
Түскенше әйел қыла алмай,
Мен де ұзақ күн аңсадым.
Бақытты — күн, бүгін мен
Айтшы сандыққа (әлі орталау сандыққа)
Тырнақтап жиған бір уыс
Алтынымды саламын.
Аз көрінеді, аз да болса
Қазынам өсіп келеді.
Бір кітаптан оқығаным бар еді,
Күндерде бүр күн патса:
Ұстап топырақ үйіндер
Деп әскеріне бұйырыпты.
Топырақ асқар тау болыпты,

Сонда патса тауға шығып,
Ақ шатырлы өлкеге де,
Кемелер жүзген дарияға да
Жоғарыдан көз жіберіп,
Көңілі шат болып тұрыпты,
Сол тәрізді, әдетімше
Уысты құлақ Әднемді
Потпалыма жинай-жинай,
Мен де өзіме тау соқтым.
Сол тауымның тұрғысынан
Қол астыма бағынғанның
Бәрін шалып отыра алам,
Не бар маған бағынбаған?
Мен бейне ебіліс, осы арадан
Бар ғаламды билеуге әмірім жетеді
Мен тілесем —
Салтанатты сарайлар да салынад;
Сәулетті бакшама пері қыздары
Лек-легімен елбелектел жиналады,
Жыраулар да мені мадақ етеді,
Кеменгер де бір өзіме құл болады,
Езгілік те, тынымы жоқ еңбек те
Мәліп кеп менен бір сый күтеді.
Мен ысқырып қалсам —
Қанды жауыз лып етіп,
Құрдай жорғалап жетіп кеп
Сайқалданып, қолымды итше жалай,
Әмірімді қылмасқа,
Көзіме үңіліп қарайды
Бәрі мені тыңдайды — мен ешкімге де...
Мен бар тілектен үстінмін
Мен тынышпын,
Мен айбарымды білемін:
Маған осы сана да жетеді.

(Алтындарына қарайды.)

Бірақ осының бәрін жинауға,
Қанша адам қиналмады, алданбады,
Жасын төгіп жалынып, қарғамады!
Мұнда бір ескі алтын бар... ол, мінекей.
Биыл бір жесір қатын берді осыны,
Әй, бір қаншық екен!
Неше күндей тереземнен бір кетпей,
Жер тізерлеп үш баласы қасында,
Зарлап еді осы алтынды бергенше.

Жаңбыр жауды, басылды, тағы жауды.
Күлгір қар сонда да бір тапжылмады:
Қуып жіберейін деп бір оқталдым.
Не қыласың, бай мойнындағы
Борышын өтегелі әкеп тұр ғой,
Абақтыға жатқысы келмеген ғой,
Деп ішімде бірдеме сыбырлады.
Мынау ше? Мұны маған Гнбо әкелді.
Жалқау, сұмға мынадай алтын қайда?
Дәу де болса, біреуден ұрлап алды,
Я болмаса, біреуді ұшындырды
Қара түн, үлкен жолда, не орманда...
Ия! Осында сақтаулы бар қазынаға
Төгілген көздің жасы, қан менен тер
Қапыда жер астынан қайнап шықса,
Дүниені қайта топан қаптар еді,
Потпалымда тұншығып мен де өлер ем.
Қой, мезгіл жетті.

(Сандықты ашуға оқтайланады.)

Дайым мен сандығымды ашпак болсам
От болып, қатерге шомыламын.
Қорқам ба? (Жок, қорқатын маған не бар)
Жанымда асынулы алдаспан бар?
Алтынды алмаспенен қорғап алам?
Коеда да бір белгісіз жаман сезім
Жүрегімді қысады, қынжыламын...
Кісі өлтіріп, қан жұтса, қаны қайнап,
Жаны рахат табатын жандар бар деп,
Дәрігерлер сөйлегенде, ұйытады.
Бейуазға пышақ салыл алған кезде,
Кернесе қан ішерді қандай сезім,
Құлыпқа кілтімді салған кезде,
Билейді мені-дағы сондай сезім.
Ол сезім әрі тәтті, әрі азапты.

(Сандығын ишады.)

Міне, менің зейнетім!

(Сандыққа ақши төгеді.)

Барындар, жетер дүние кезгендерін.
Адамның құмары мен керегіне
Қызмет қып, тыныштықтан безгендерін.
Шырмаған шықырау көкте құдайларша,
Батындар шырт ұйқыға келгендерін!

Бүгін мен өзіме өзім той қылмакпын,
Сандық сайын алдына шырақ жағам.
Теп-тегіс сандықтарды ашық қойып,
Қазынама жарқыраған көз суарам.

(Шамдарды жағып, сандықтарды бір-бірлеп аша бастайды.)

Мен патсамын!.. Неткен гажап мынау нұр!
Жұртым күшті. Елім мынау елгезек.
Абырой, атак, бак та, тақ та осында!
Мен патсамын!.. бірақ менің артымнан
Кім билемек мынау жатқан дәулетті?
Мирасқорым! Ақмақ, алып бір берен,
Ауыздықсыз бұзықтардың жолдасы!
Ол ақмақ мен өлісімен тайтандап,
Жайлары, аш көз түпті нөкер ертіп ап,
Өлігімнен кілттерімді тауып ап,
Мынау мылқау, төніп тұрған күмбезге
Дүсірлетіп дереу қалам басады-ау.
Күлмен қағып, сандықтарды ашады-ау,
Бір күндерде әлпештеген алтындар
Түпсіз атлас қалталарға түседі-ау,
Ол қастерлі сауыттарды бүлдіред,
Ол арамға адал шарап бердіред,
Ол шашады.. қақы бар ма шашуға?
Мен бұларды әлде тегін таптым ба?
Асықтарды сылдыратып, ойнаған,
Ойыншыдай олжаға тез баттым ба?
Мұның бәрін қандай шыдап, қарысып,
Асау нәпсі, абыроймен алысып,
Күндіз күлкі, түнде ұйқы бір көрмей,
Мың бейнетпен тапқанымды кім білед?
Әлде өлім сол күндерде айтар ма,
Жүрегінді қалың түктер басты деп.
Бар тілектен мені үміт кесті деп.
Ар-ұяттан біржола бас кешті деп,
Әрбір аю, жүрегінді тырнасын,
Әрбір қонақ, өзі келген шақырмай
Әр деген бір әңгімешің, тынбайтын,
Әр деген бір қарыз берген катал бай.
Әрбір мыстан, ай сәулесін жалмайтын.
Көр тебіреніп көрде өлік қалмайтын!..
Жоқ, әуелі мехнат қып тап байлықты,
Сонда ол жазған шашар ма екен, көрер ек,
Бағалар ел канды бейнет, тарлықты.

Ой, дүние-ай! Потпалымды жасырып,
Жат адамға көрсетпеуге болар ма ел:
Ой, жалған-ай! Көлеңке боп көрден кеп.
Сандығымды отырар ма ем күзетіп,
Бүгінгідей тірі жанға қазынамды,
Алдырмасам, шаштырмасам жүдетіп!..

Ү Ш І Н Ш І С А Х Н А

Сарайда

АЛЬБЕР мен ГЕРЦОГ

Альбер.

Наныңыз, патсам, мен кедейлік зарын
Көп тарттым. Осынша зәру болмасам,
Арызымды тындамас едіңіз.

Герцог.

Бекзат серім, нанам сізге, нанамын,
Зәру болмаса, сендей ер,
Әкесін жазғырмайды. Ондай бұзылғандар аз.
Ол үшін аптықпаңыз: шулыған қылмай-ақ,
Әкенізді онашалап сөзге түсірем.
Келе ме деп отырмын, көптен көріскен де жоқ едік.
Ол менің ұлы атамның досы еді,
Есімде бар, бала күнімде алдына мінгізіп,
Үлкен қоңырауға ұсатып,
Ауыр дулығасын басыма кигізер ед.

(Терезеге қарайды.)

Мынау кім?

Ол емес пе?

Альбер.

Тап өзі, патсам,

Герцог.

Ана бөлмеге бара тұрыңыз.
Өзім шақырармын.

(Альбер кетеді, Барон кіреді.)

Герцог.

Мен сізді есен-аман күйлі көруге қуанамын.

Б а р о н.

Патсам, сіздің жарлығыңыз бойынша, келуге
Жарағанымға өзімді бақытты санаймын.

Г е р ц о г.

Көріспегелі, Барон көп болды ғой,
Мен есіңізде бар ма?

Б а р о н.

Мен бе, тақсыр?

Мен сізді бүгінгідей білемін. О, онда сіз
Ойнарғы бала едіңіз — өткен марқұм Герцог
айтар еді:

Фелип (ол дайым мені Фелип деуші еді) сен қалай
ойлайсың?

Ә жиырма жылдан кейін, сенімен
Мен осы баланың жанында алмақ болып
Қаламыз-ау дер еді.
Сіздің жаныңызда дегенім...

Г е р ц о г.

Біз енді таныстықты жаңғыртармыз.
Сіз менің сарайымды ұмытып кеттіңіз.

Б а р о н.

Бұл күнде қартайдым ғой, тақсыр сарайыңызда
Мен де істеймін? Сіз, жассыз; сізге
Мейрам, майдан қызық, мен соларға енді
Жарамаймын. Құдай соғыс бергендей
Болса, атқа мықшындап тағы бір мінуге
даярмын,

Сіз үшін қалтыраған қолыммен
Кәрі қылышты қынабынан бір суыруға
Әлім қаптал.

Г е р ц о г.

Барон бізге ықыласты екеніңіз аян,
Ұлы атамның досы едіңіз ғой: әке сізді
Қатты құрметтеуші еді, мен де
Әрқашан сенімді жүрек сері деп санаймын,
Қане, отырайық. Сіздің балаларыңыз бар ма?

Б а р о н.

Бір ұлым бар.

Герцог.

Оны мен өз қасымда неге көре алмаймын?
Сарайдан сіз мезі болған шығарсыз,
Бірақ оның жасындағы, оның атағындай
Жастардың біздің қатарымызда болғаны
Жарасымды ғой.

Барон.

Мінезі тұнжыр, кісі киік
Жас бұғыша
Мәңгі қорған маңындағы орманды кезіп
жүргені.

Герцог.

Кісі киік болу жарамайды.
Біз оны қызыққа, тойға, жарысқа
Тез ақ үйретіп алар едік.
Маған жіберінізші, балаңызға даражасына
Қарай жалақы кесіңіз...
Шытындыңыз ғой, әлде жолдан қажыдыңыз ба?

Барон.

Таксыр, мен қажығам жоқ,
Бірақ сіз мені ұялттыңыз. Сізге мен
Айтқым келмеп ед, балам туралы
Сізден жасырайын дегенімді
Айтқызғалы отырсыз.
Таксыр, ол менің сорыма қарай,
Сіздің мейіріміңізге де, назарыңызға да алуға
тұрмайды.
Ол өзінің жас дәуірін бұзықтықпен,
Сарпалдақпен өткізіп жүр.

Герцог.

Барон, ол жалғыз боп,
Шалдуар өскендіктен ғой.
Жас адамдардың түбіне жететін —
Онашалық, қол бастық қой.
Оны бізге жіберіңіз: шетте үйренген
Әдеттерін әлі-ақ ұмытып кетеді.

Барон.

Айып етпеңіз таксыр,
Бұған мен, рас, көне алмаймын...

Герцог.

Неліктен көнбейсіз?

Барон.

Шалды босатыңыз.

Герцог.

Мен ұсынамын: көнбейтін

Себебіңізді айтыңыз.

Барон.

Мен балама

Өкпелімін.

Герцог.

Не үшін?

Барон.

Жауыз қылмыс үшін.

Герцог.

Айтыңыз қандай қылмыс?

Барон.

Герцог, жіберіңіз мені...

Герцог.

Мынауыңыз қызық!

Әлде ол үшін ұяласыз ба?

Барон.

Ия... ұялам...

Герцог.

Ол не істеді?

Барон.

Ол... ол мені өлтірмек болды.

Герцог.

Өлтірмек! Ендеше мен оны

Сотқа тартайын, қан ішер қаракшыдай.

Барон.

Өлгенімді көксейтінін білем,

Білсем де оны дәлелдемеймін,
Ол мені... нетуге, кезенгенін
Білсем де...

Герцог.

Қайтуге?

Барон.

Өптеуге.

(Альбер атып кіріп келеді.)

Альбер.

Барон бекер айтасыз!

Герцог.

(Альберге).

Қалай келдіңіз сіз?..

Барон.

Сен мұнда мең! Сен, сен маған не айттың!?

Сондай сөз аузыңнан әкене қалай шықты!..

Мен бекер айтам ба? Мынау патсамыздың
алдында!

Маған, маған... Әлде мен серіктікпен
қалдым ба?..

Альбер.

Сіз өтірікші.

Барон.

Жай ұрды ғой төбемнен, жасаған не!

Көтер мынаны, қылыш бізді тексерсін!

*(Қолғабын лақтырып тастайды, биласы жерден тез
жұлып алады.)*

Альбер.

Рахмет. Міне, әкемнің тұңғыш сыйы!

Герцог.

Не көрдім мен? Не болды менің алдымда?

Кәрі әкесімен шабысуға бала көнді!

Қай күні кидім мен бабамның

Шынжырын! Үндеменіз, ақылсыз. *(Баронға.)*

Сен де жолбарыстың күшігі. *(Баласына.)*

Жетер, таста мұны!

Беріңіз маған қолғапты! *(Қолғапты тартып алады)*

А л ь б е р *(қырындап).*

Қап!

Г е р ц о г.

Тырнағымен бүріп апты!.. Малғұн!

Кетіңіз, өзім шақырмай көзіме

Көрінуші болмаңыз.

(Альбер кетеді.)

Сорлы шал, ұят емес пе сізге...

Б а р о н.

Кешіріңіз таксыр...

Тұруға мұршам жоқ... тізелерім

Әлсіреп барады... тыншу!.. Тыншу!..

Қілттерім қайда, қілттерім менің?!

Қілттерім. *(Жығылады.)*

Г е р ц о г.

Өл де, алла!

Сұмдық заман, сұмдық жүректер!

Thank you for evaluating AnyBizSoft PDF Splitter.

A watermark is added at the end of each output PDF file.

To remove the watermark, you need to purchase the software from

<http://www.anypdftools.com/buy/buy-pdf-splitter.html>